

[Zpět](#)

Držitelé selských gruntů ve vsi Strachoňovicích od konce 16. do konce 18. století

Stejně jako Černíč, i Strachoňovice spadaly pod radkovskou rychtu. Historie majitelů místních gruntů je tedy zachycena ve stejné pozemkové knize, jako je tomu u Černíče - v pozemkové knize panství Telč č. 8195 (fond C17, MZA Brno). Zápisy začínají zhruba rokem 1580, přičemž u prvních zápisů se jedná o přepis starších záznamů, které se nedochovaly. Celkem zahrnují pozemkové knihy pro Strachoňovice 16 gruntů a 6 chalup. Zajímavé je, že ve Strachoňovicích nedošlo k přečíslování - tudíž ta čísla popisná, která jsou zaznamenána na přelomu 18. a 19. století v pozemkové knize, jsou stále v platnosti. Tak Janouškovský grunt stále nese čp. 12, Besedovský čp. 17 a tak dále.

Pokud bylo převzetí toho kterého gruntu v pozemkové knize zapsáno k určitému roku, přiřadila jsem tento rok za jméno hospodáře. Nebylo ale výjimkou, že hospodář nebyl na gruntu zapsán, a to je poté zmíněno v pozemkové knize v roce, kdy další, tentokrát již zapsaný hospodář, přebírá grunt do svého držení. V takovém případě je v tabulce uvedeno "před rokem xxxx" nebo "do roku xxxx". To je uvedeno i v případě, že grunt do doby předání držela vdova po předchozím majiteli, pokud je tato v pozemkové knize uvedena.

- [čp. 1 - Koubovský nebo Teplovský grunt](#)
- [čp. 2 - Bláhovský grunt](#)
- [čp. 6 - Ličkovský grunt](#)
- [čp. 7 - Vetyškovský grunt](#)
- [čp. 8 - Živnovský grunt](#)
- [čp. 10 - Mackovský nebo Neužilovský grunt](#)
- [čp. 12 - Janouškovský grunt](#)
- [čp. 13 - Kolářovská chalupa](#)
- [čp. 14 - Bártovský grunt](#)
- [čp. 15 - Příbylovský grunt](#)
- [čp. 16 - Nováčkovský grunt](#)
- [čp. 17 - Besedovský grunt](#)
- [čp. 18 - Kolářovský grunt](#)
- [čp. 20 - Bláhovská chalupa](#)
- [čp. 22 - Chalupovský grunt](#)
- [čp. 24 - Koukalovský grunt](#)
- [čp. 25 - Mikšovský grunt](#)
- [čp. 26 - Křížovský grunt](#)
- [čp. 27 - Doskočilovská chalupa](#)
- [čp. 28 - Janouškovská chalupa](#)
- [čp. 29 - Teplovská chalupa](#)
- [čp. 30 - Křížovská chalupa](#)

Číslo popisné 1

Koubovský grunt, později známý také jako grunt rodiny Teplých, byl pololánovým gruntem. Jeho cena byla v roce 1616 stanovena na 300 kop (což je u půllánového gruntu poměrně velká částka), v roce 1650 ale už jen na 170 kop, protože se jednalo o velmi zpustlou usedlost. Od roku 1665 byla usedlost v držení rodiny Teplých - jejich potomci, byť s jiným příjmením, sídlí zřejmě na usedlosti dodnes.

hospodář	od roku	poznámka
Jan Kouba	před 1580	
Vonda Kouba	1580	syn Jana
Jílek Kouba	1613	syn Vondry
Ambrož Kovář	1616	

Vít Kouba	1642	syn Ambrože
Ambrož Kouba	1643	= Ambrož Kovář
Bartoloměj Bláha	1650	
Matěj Teplý	1665	
Matouš Teplý	1690	syn Matěje
Martin Teplý st.	1730	syn Matouše
Martin Teplý ml.	1748	syn Martina st.
Jakub Mrvka	před 1771	manžel vdovy po Martinu ml.
Vojtěch Teplý	1771	syn Martina ml.
Matěj Teplý	1793	syn Vojtěcha
Vojtěch Teplý	1803	stejný jako v roce 1771
Jan Teplý	1805	syn Vojtěcha

Číslo popisné 2

Bláhovský čtvrtlánový grunt nese číslo popisné 2 - nacházel se blízko příjezdu do vsi od Radkova, kde číslování začínalo. Ačkoli se jednalo jen o čtvrtlánový grunt, jeho cena byla vyšší než u řady půllánových - 200 kop. I když se zde nevystřídalo příliš mnoho hospodářů, přece nezůstával statek v držení jedné rodiny dlouhou dobu. Jan Dvořák je sice v pozemkové knize uváděn jako strejček Matěje Bláhy (ten se nebyl schopný o grunt postarat a dluhy se mu hromadily), ale to mohlo znamenat jak strýce, tak i rodinného přítele, který přijal grunt, aby se nedostal do cizích rukou.

hospodář	od roku	poznámka
Bláha Janů	před 1580	
Vaněk	1582	
Václav Michalů	1600	
Vávra Bláha	1650	syn Václava
Blažej Koukal	1679	zeť Vávry
Matouš Koukal alias Bláha	1717	syn Blažeje
Matěj Bláha	1760	syn Matouše
Jan Dvořák	1771	strejček Matěje, z Radkova
František Dvořák	1800	syn Jana

Číslo popisné 6

Půllánový grunt, známý pod názvem Ličkovský, nesl zpočátku jiné jméno - Krejčovský. Bohužel není v pozemkové knize napsáno, kdy a za jakých okolností se příjímí Střechavec proměnilo v příjímí Lička. Každopádně v lánovém rejstříku je Václav Střechavec už uváděn jako Lička, ačkoli příjímí Střechavec se v pozemkových knihách vyskytuje až do konce 17. století.

hospodář	od roku	poznámka
Vaněk Krejčí	před 1580	
Urban Vetyška	1580	
Jílek Koubů	1597	
Vít Soudový	1605	z Mysliboře
Jan Nevřkal alias Vápeník	1629	
Václav Střechavec	1656	
Jan Střechavec	1696	syn Václava
Blažej Střechavec alias Lička	1721	syn Jana
Tomáš Lička	1750	syn Blažeje
František Lička st.	1779	synovec Tomáše
František Lička ml.	1801	syn Františka st.

Číslo popisné 7

Vetyškovský grunt je jeden z mála, který si své jméno podržel od 16. století dodnes (druhým takovým gruntem je čp. 12, Janouškovský grunt, i když i ten je dnes v obci známý spíše jako Trojanovský). Jedná se o celolánový grunt, který je v lánovém rejstříku chybně uveden jako Vojtíškovský. Jeho cena byla stanovena na 200 kop a v průběhu doby se příliš neměnila.

hospodář	od roku	poznámka
Jan Vetyška	před 1580	
Jan Vetyška	1580	
Jakub Vetyška	1596	syn Jana
Tomáš Vetyška	1637	syn Jakuba
Matouš Šimek	1657	
Urban Vetyška	1669	
vdova Vetyšková	před 1709	po Urbanovi?
Jíra Vetyška	1709	syn vdovy Lupačové
Michal Vetyška	1748	syn Jíry
Jakub Vetyška	1770	syn Michala
Pavel Novák	1787	manžel Anny, vdovy po Jakobovi
Matěj Vetyška	1796	syn Jakuba

Číslo popisné 8

Půllánový grunt rodiny Živných pod číslem popisným 8 měl v roce 1610 cenu 150 kop, ale jeho cena za třicetileté války výrazně spadla - v roce 1630 je prodáván už jen za 50 kop. Jeho historie v 1. polovině 17. století je opravdu pohnutá - došlo k celkem 8 prodejům, přičemž čtyřikrát se na grunt vrátil jeden majitel. Konečně v roce 1642 definitivně zakotvil v rukách jedné rodiny, a to rodiny Živných. Přesto došlo k tomu, že byla správa statku zanedbávána - hlavně po smrti Jana Živného, který převzal grunt v roce 1761. Jeho vdova se znovu provdala, o statek se ale s manželem nestarali a poté sběhli. Statek ujal Janův bratr Jakub a v roce 1782 ho předal svému synovi, Janovu synovi Václavovi.

hospodář	od roku	poznámka
Anta	před 1580	
Vávra Kovář	1580	
Urban	1589	
Vávra Šána	1598	
Ambrož	1603	
Václav Koukal	1610	
Ambrož	1626	stejný jako v roce 1603
Václav Novák	1630	
Ambrož	1632	stejný jako v roce 1626
Vít	1636	syn Ambrožův
Tomáš Vetiška	1642	
Ambrož	1642	stejný jako 1632
Ondřej Živný	1665	syn Ambrožův
Martin Živný	1709	syn Ondřeje
Josef Živný	1748	syn Martina
Jan Živný	1761	syn Josefa
Jakub Živný	před 1782	bratr Jana
Václav Živný	1782	syn Jana
Jan Kříž	1807	manžel vdovy po Václavovi
Jan Živný	1813	syn Václava

Číslo popisné 10

Maškovský grunt je pololánním gruntem, ke kterému v roce 1580 náležely 2 klisny, jeden vůz a pět krav. Jeho cena se pohybovala na konci 16. století kolem 150 kop (např. v roce 1599 byla cena 136 kop), přičemž každoroční plat byl stanoven na 4 kopy. Po třicetileté válce se jednalo o velmi zpustlý grunt, byl proto v roce 1654 prodán za pouhých 100 kop. Poté se cena ustálila na 102 kopách. Majitelé se zde poměrně dost střídají, navíc není grunt delší dobu v držení jedné rodiny. V lánovém rejstříku jsou uvedeni dva držitelé tohoto gruntu, ale s jiným příjímím - místo Macek je v lánovém rejstříku uvedeno Vacek.

Na přelomu 18. a 19. století je grunt v držení rodiny Jankových z Radkova - zajímavé je, že v roce 1797 předává otec František grunt synu Janovi, ten mu ale v roce 1803 grunt vrací, protože se ujal gruntu v Bílkově. Otec obratem předává grunt dalšímu synovi, Václavovi.

hospodář	od roku	poznámka
Vaněk Maškový	před 1580	
Jíra Šeda	1580	
Matěj Koukal	1585	
Havel Bláhů	1599	
Jiřík Koukal alias Macek	1635	syn Matěje Koukala
Jan Macek	1654	
Vávra Macek	1666	syn Jana
Řehoř Macek	1680	ze Zvolenovic
Martin Macka	1721	syn Řehoře
Ondřej Neužil	1734	zeť Martina Macky
Martin Komín alias Neužil	1760	
František Karásek alias Janek	1772	z Radkova
Jan Karásek	1797	syn Františka
František Janek	1803	= František Karásek alias Janek
Václav Janek	1803	syn Františka

Číslo popisné 12

Janouškovský grunt je pro mě poměrně důležitý - jedná se totiž o grunt, ze kterého pocházeli moji předci, rodina Janouškových. Ta zde hospodařila až do 19. století, kdy grunt přešel na rodinu Trojanových, taktéž mé předky, protože poslední Janoušek měl deset dcer, ale žádného syna. Jednalo se o celolánový grunt, přičemž cena gruntu se pohybovala - před třicetiletou válkou byla jeho cena 270 kop, v průběhu třicetileté války pak klesla na 250 kop.

hospodář	od roku	poznámka
Vondra Janoušek	před 1580	
Jíra	1583	manžel Ludmily, vdovy po Vondrovi Janouškovi
Mikuláš Tomášek	1606	
Jiřík Markový	1637	z Řečice
Urban Lička	1638	ze Slaviboře, manžel Magdaleny, dcery Mikuláše Tomáška
Bárta Janoušek	1657	syn Mikuláše Tomáška
Václav Janoušek	1686	syn Bárty
Martin Janoušek	1709	
Jakub Janoušek	1725	syn Martina
Tomáše Janoušek	1760	syn Jakuba
František Janoušek	1805	syn Tomáše
Jan Janoušek	1822	syn Františka

Číslo popisné 13

Jednalo se o obecní pastoušku, která na svém místě stála dlouho před rokem 1796, kdy je poprvé zaznamenána v pozemkové knize. Tehdy ji od obce odkoupil Jan Kolář za 105 zlatých. Jan ji předal svému synu Janovi za podmínek standardních pro všechny chalupníky - tedy platit roční poplatek a odvádět 26 dní pěší roboty ročně. V roce 1825 ji Jan Kolář prodává Janu Živnému, který mu za to přenechává svou pololánovou usedlost pod číslem popisným 8.

Číslo popisné 14

Grunt Jíry Bártového je daším z řady strachonovických celolánních statků. Cena je vyšší než u jiných gruntů - 200 kop. Zajímavý je výčet zvířat předávaných v době prvního prodeje statku - čísla jsou podstatně vyšší než u jiných statků: 2 klisny, 3 krávy, 5 jalovic, 8 ovcí, 4 vepří a 20 slepic. Jedná se o jeden z gruntů, které přecházely skoro celou dobu z otce na syna - pouze v jednom případě z otce na dceru, resp. jejího manžela, který ale přijal jméno po statku. Dá se tedy říci, že grunt je po víc jak 200 let v držení jedné a té samé rodiny - a zůstává to tak i po roce 1820, rodina Bártových vlastní tento grunt ještě na počátku 20. století.

hospodář	od roku	poznámka
Jíra	před 1580	
Jakub Bártový	1580	syn Jíry
Vondra Bártový	1629	syn Jakuba
Tomáš Bártů	1657	syn Vondry
Říha Bártů	1698	zeť Tomáše, muž jeho dcery Mariany
Pavel Bártů	1719	syn Říhy
Tomáš Bártů	1752	syn Pavla
Jiří Bártů	1777	syn Tomáše
Václav Bártů	1820	syn Jiřího

Číslo popisné 15

Grunt číslo 15 je v pozemkové knize nazván jako Urbanovský podsedeck. Podsedeck je chalupník usazený na pozemku většího sedláka, většinou v odděleném domě (chalupě). Velká část majitelů se shoduje s majiteli gruntu čp. 26 - Křížovským gruntem.

hospodář	od roku	poznámka
Martin Antov	před 1580	
Urban Martinů	1580	vnuk Martina Antova
Jakub Křížů	1629	syn Urbana?
Říha Křížů	1658	syn Jakuba
Matěj Vítů	1663	švagr Říhy
Marek Křížů alias Příbyl	1709	syn Matěje
Matouš Příbyl	1723	syn Marka
Tomáš Příbyl	1762	syn Matouše
Tomáš Příbyl	1801	syn Tomáše

Číslo popisné 16

Nováckovský grunt byl dalším pololánovým gruntem v obci. V roce 1580 k němu náležely ještě dvě klisny a jeden vůl, přičemž jeho cena byla v roce 1621 150 kop (stejně jako u řady jiných gruntů stejné velikosti). V roce 1721 je to ale už jen 130 kop, protože za třicetileté války grunt zpustl, byl hospodářem i opuštěn, vrátila se na něj ale zase původní rodina.

K roku 1688 se ke gruntu váže zajímavá historka - v pozemkové knize je uvedeno, že Havel Drobil, majitel gruntu, dal se z ponouknutí své manželky na vojnu, a proto grunt prodal. Zajímalo by mě, co jeho manželku vedlo k tomu, aby ho přemluvila k odchodu na vojnu.

hospodář	od roku	poznámka
Beneš Vackový	před 1580	
Jan Bártů	1580	
Jan Drobil	1590	
Havel	1621	zeť Jana Drobila
Řehoř Drobil	1644	syn Havla
Havel Drobil	1679	zeť Řehoře
Tomáš Teplý	1688	
Lukáš Drobil	1721	syn Tomáše

Matěj Pátek alias Nováček	1724	
Tomáš Nováček st.	1747	syn Matěje
Tomáš Nováček ml.	1783	syn Tomáše st.

Číslo popisné 17

Pololánový grunt byl před rokem 1580 v držení Petra Kováře - a jeho jméno též nese grunt v zápisech v pozemkové knize, ačkoli ve vsi je známější jako Besedovský grunt. Nějakou dobu na tomto gruntě žila i rodina Janouškových, příbuzných mých předků - viz [Janouškovi v Černíči](#), když se jeden ze synů přizemil v roce 1808 ke vdově po Matěji Besedovi. Grunt dostal na starost do doby, než bude Matějův syn Karel dospělý a schopný grunt převzít.

U gruntu se v době prodeje druhému majiteli nacházel nejen půllán rolí, ale také jedna klisna a jedna kráva. V roce 1604 měl statek cenu 150 kop, přičemž roční splátky byly stanoveny na 3 kopy. Stejnou cenu pak měl grunt i v následujících prodejích.

hospodář	od roku	poznámka
Petr Kovář	před 1580	
Kracl	1580	
Václav	1585	
Jíra	1601	
Matěj Pospíchal	1604	
Salomena Pospíchalová	1628	vdova po Matějovi
Ondřej Pospíchal	1629	syn Matěje a Salomeny
Jan Pospíchal	1659	syn Ondřeje
Havel Kadlec	1675	
Martin Beseda	1709	
Jan Beseda	1721	syn Martina
Antonín Beseda	1768	syn Jana
Matěj Beseda	1797	syn Antonína
Pavel Janoušek a Kateřina	1810	vdova po Matějovi a její 2. manžel

Číslo popisné 18

Hospodáři se na tomto gruntě, zvaném Kolářovský, střídali poměrně často, hlavně v období kolem třicetileté války, kdy se během necelých 50 let vystřídalo na statku devět držitelů. Jednalo se o další z pololánových gruntů, jeho cena byla ale výjimečně nízká - kvůli zpuštění se dostala až na pouhých 60 kop (jedna kráva v té době stávala 5 kop, pár volů 18 kop a podobně), později se zvedla na 80 kop - na této úrovni již zůstala.

hospodář	od roku	poznámka
Bárta Mikeš	před 1580	
Martin Novotný	1580	
Říha Novotný	1583	syn Martina
Jíra Soukup	1609	
Pavel Pokorný	1615	
Matouš Junoch	1616	
Vítek Ambrožů	1631	
Vít Zerzub	1635	
Bartoš Zerzub	1642	syn Víta
Václav Soukup	1650	
Bartoň Janoušek	1654	
Kříž Kolář	1657	
Tomáš Kolář	1690	
Jan Kolář	1748	syn Tomáše
František Kolář	1806	syn Jana
Jan Kolář	1821	syn Františka

Číslo popisné 20

Bláhovská chalupa byla vystavěna v roce 1748 na obecním pozemku se svolením vrchnosti Jiříkem Kadlecem. V roce 1756 ji Jiřík prodává Tomášovi Bláhovi. Po jeho smrti ji v roce 1787 získává jeho syn František Bláha a po něm v roce 1824 Martin Bláha.

Číslo popisné 22

Celolánový grunt zvaný Chalupovský najdeme dnes pod číslem 22. Jeho cena byla 265 kop, tedy vyšší, než v případě jiných stejně velkých gruntů.

hospodář	od roku	poznámka
Matouš Chalupa	před 1580	
Šimek Klímů	1580	
Vondra Michálků	1596	
Jíra Janaš	1609	
Kašpar Bártů	1662	
Bartoň Šalanda	1686	manžel vdovy po Kašparovi Bártů
Václav Chalupa	1719	syn Bartoně Šalandy
Matěj Chalupa	1754	syn Václava
František Chalupa	1777	syn Matěje
Matěj Chalupa	1804	syn Františka
Antonín Chalupa	1809	syn Františka

Číslo popisné 24

Celolánní, tzv. Koukalovský grunt, se nachází v gruntovníci jako třetí. Jednalo se o grunt v ceně 180 kop, což je cena o něco nižší než u jiných celolánových gruntů. Poměrně dlouho se držel grunt v jedné rodině - od roku 1580 až do roku 1748, i když jednou přešel z tchána na zetě, nikoli z otce na syna.

hospodář	od roku	poznámka
Jíra Brázda	před 1580	
Vávra Koukal	1580	
Jíra Koukal	1583	syn Vávry
Mikuláš Janoušek	1595	syn Vondry Janouška
Prokop Janoušek	1642	syn Mikuláše
Josef Koukal	1672	zeť Prokopa
Tomáš Koukal	1709	syn Josefa
Martin Koukal	1741	syn Tomáše
Pavel Chalupa	1748	
Adam Dvořák	1778	z Radkova, manžel vdovy po Pavlu Chalupovi
Vojtěch Dvořák	1799	

Číslo popisné 25

Celolánní Mikšovský grunt se vyznačuje poměrně velkou stabilitou, co se rodiny hospodářů týká. Jak je možné sledovat, od roku 1642 se grunt drží v jedné rodině a ani předtím tam nedocházelo k výraznějším zvrátům.

hospodář	od roku	poznámka
Mikeš	před 1580	
Jan	1580	syn Mikeše
Šimon	1585	syn Jana
Jiřík	1638	zeť Šimona
Václav	1642	syn Říhy Hluchého
Šimon Mikšovský	1679	syn Václava

Josef Mikeš	1714	syn Šimona
Vavřinec Mikeš	1748	syn Josefa
Vojtěch Mikeš	1782	syn Vavřince
Bartoloměj Mikeš	1800	syn Vojtěcha
Jan Mikeš	1809	bratr Bartoloměje

Číslo popisné 26

Křížovský grunt se dnes nachází pod číslem popisným 26. Jednalo se o celolánový grunt (podle lánového rejstříku s 16 kusy polí). V zápisech je možné vidět i to, že docházelo k výměnám hospodářů na statku v rámci obce - v roce 1809 přichází na tento grunt Bartoloměj Mikeš z čp. 25 a nahrazuje předchozího hospodáře Pavla Kříže. Bohužel není zmíněno, kam odchází Pavel Kříž.

hospodář	od roku	poznámka
Martin Antov	před 1580	
Urban Martinů	1580	
Kříž Martinů	1597	syn Urbana
Jakub Křížů	1654	syn Kříže
Říha Křížů	1657	syn Jakuba
Matěj Vítů	1662	
Lukáš Vít st.	1709	syn Matěje
Lukáš Vít ml.	1748	syn Lukáše st.
František Vít alias Kříž	1777	syn Lukáše ml.
Pavel Kříž	1804	syn Františka
Bartoloměj Mikeš	1809	z čp. 25

Číslo popisné 27

Toto číslo popisné vystavěl v roce 1782 František Fojt. Stejně jako další chalupníci i na něj se vztahovaly obecní platby a povinnosti, mimo jiné pěší roboty. Když František zemřel, zůstal po něm pouze 11letý syn Vojtěch - proto se vdova rozhodla prodat chalupu nastávajícímu zeti Josefu Šánovi z Černíče. Protože ale Josef Šána brzy zemřel a zůstal po něm jen tříletý syn, ujal chalupu Jan Mikeš, a to v roce 1816. Ten chalupu předal jako věno své sestře Anežce a jejímu manželovi Františku Jamborovi, vojákově.

Číslo popisné 28

V roce 1782 se Šimon Janoušek osamostatnil od rodného gruntu čp. 12 a rozhodl se postavit si chalupu na obecním pozemku. Za to měl každoročně vyplnit 26 dní pěší roboty. Chalupa byla v držení rodiny Janouškových ještě před nedávnou dobou.

Číslo popisné 29

Chalupa Ondřeje Teplého byla vystavěna tzv. na zeleném drnu v roce 1788. Nacházela se za obecní pazdernou a byla Ondřeji připsána jako vlastní a dědičná. Po jeho smrti zůstala v chalupě vdova Anežka, ke které se přiženil František Koutný. Ten měl chalupu držet do vzrůstu nevlastní dcery Mariany - to splnil, přičemž Mariana mu chalupu prodala poté, co se vdala.

Číslo popisné 30

Stavba chalupy Jana Kříže pod číslem popisným 30 byla povolena v roce 1813. Chalupa byla vystavěna na obecním pozemku a za to se Jan Kříž zavázal plnit obecní závazky - mimo jiné odvést ročně 26 dní pěší roboty.